

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr. za pol leta 1 gold, 70. kr. za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gol 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 27. novembra 1889.

Obseg: Naznanilo in razglas. — Opomba gg. udom c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Divjaki. — Jame za saditev sadnega drevja. — Razne reči. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novi čar.

Gospodarske stvari.**Naznanilo in razglas.**

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične 1. dne januarja 1890. leta.

S poukom v podkovstvu je združen tudi nauk o ogledovanji živine in mesa. Kdor želi sprejet biti v podkovsko šolo, mora se izkazati:

1. S spričevalom, da se je pri kakem kovaču izučil za kovaškega pomočnika;
2. z domovinskim listom;
3. s spričevalom svojega župnika ali župana, da je poštenega vedenja, in

4. da zna brati in pisati slovenski.

Ubožni učenci morejo tudi dobiti štipendijo po 60. oziroma 50 forintov.

Prosilci za štipendije imajo predložiti:

1. ubožni list,
2. spričevalo o poštenem vedenji, in
3. potrdilo, da so delali uže dve leti za kovaške pomočnike. Prošnje z le temi spričevali imajo poslati vsaj do 15. decembra glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Šola traja do konca junija 1890. leta. Kdor dobro prebije preskušnjo, more po postavi iz 1873. leta dobiti patent podkovskega mojstra, ker sedaj ne more nihče brez preskušnje postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplačen, vsak učenec si ima za šolski čas skrbeti le za živež in stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolski hiši.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih bolezní, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živinskih in mesovnih, zatorej naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovnega oglednika.

Janez Murnik,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis

začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. decembra t. l., in sicer: 27. decembra skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskavali podkovske šole. 28. decembra pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri se hočejo podvreči tej skušnji, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do 15. dne decembra t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani

dne 1. novembra 1889.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Opomba gg. udom c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Glede sadnega drevja, katero družba oddaja, prosi podpisani odbor vsakega g. uda, prav nujno, naj dotični razglas dobro prebere, predno drevja naroči, ker družba

nima toliko sredstev in družbeni uradniki pa ne toliko časa, da bi z vsakim udom, ki ima dobiti 5 dreves zastonj, začeli brezkončno dopisovanje.

Ponavljamo še enkrat:

1.) Le tist ud more dobiti še to jesen 5 drevesec zastonj, ki je poslal oba goldinarja svoje letnine za l. 1890. v Ljubljano podpisanemu odboru. (Sicer je pa razpošiljavanje drevja za to jesen ustavljeno, ker je primerni čas uže prešel.)

2.) Pravico do 5 brezplačnih dreves imajo pa le udje tistih podružnic, katere nič ne delujejo in ki torej polovico letnine ne potrebujejo, in oni udje, kateri niso v nobeno podružnico uvrščeni. To so udje podružnic. Ilirska Bistrica, Lož, Kočevje, Radovljica in Tržič ter udje iz ljubljanske okolice, ki niso uvrščeni v podružnico na barji, dalje udje v Ljubljani in pa oni zunaj dežele stanujoči.

3.) Ker se sadno drevje ne more po pošti pošiljati, naj vsak zadnjo železniško postajo razločno na naročilo zapiše, ako je pa naročnik z Ljubljane po voznikih v zvezi, naj pa pošlje voznika po drevje, ker družba ni v stanu voznikov po mestu iskati.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Divjaki.

Bliža se čas, ko bo treba jabolčne in hrušove peške saditi. Vsak ve, kako je ravnati. A iz svoje izkušnje vem, da veliko premalo pazimo, kam treba peške saditi. Kdor hoče imeti lepo drevje, mora si dobrih divjakov oskrbeti. Kupimo jih sicer lahko, a navadno se nam jih (posebno hruševih) 25% konča. Torej bolj kaže divjake pridelovati doma, koder je količakaj ugodna zemlja.

Kakovšni pa treba da so divjaki? Odgovor je kratek: Dobro ukoreninjeni, močni in zdravi! Divjak, ki ni prvo leto 30 cm visok vzrastel, ni za nič. Konja, ki ga od mladih nog slabo krmiš in še pred 2. letom naprezaš v težke vozove, ne boš lahko prodal za 200 gld. Je že, za kar je, a za parado in trpežnost pa ni. Zamorjeno je bilo žrebe, in če ga od petega leta krmiš tudi z ovsom, poznalo se mu ne bode nikjer drugje Bog ve kaj, nego na svetli dlaki. To uči vsakdanja izkušnja. Ravno to pa velja tudi o drevji. Capi krevljast divjak z vso natančnostjo, a vzraslo ti na njem ne bo nikdar lepo drevo. Krevlja je bil, in zanikarna krevlja ostane tebi v nevoljo in škodo. Če pa hočemo izrediti dobrih divjakov, moramo imeti zdravih pešek od lesničnjakov in lesnik. Saditi jih pa je treba v dobro, z mešancem ali sploh predelanim gnojem pregnojeno gredo. Kolikor boljša je greda, toliko lepših divjakov pridelamo na njej. Le v dobri zemlji dobivajo mlade rastlinice dovolj hrane, da že prvo leto močno poženo

in se dobro ukorenijo. Napačna je misel; da v dobri zemlji vzgojeno drevje ne raste dobro, ko ga presadimo. Ravno naopak je resnica. V dobri, pregnojeni in zrahljani zemlji naredi drevo obilo korenin, katerih v slabi ne more. Korenine so pa tako rekoč roke, ki mu donšajo hrano. Dosti teh rok donaša torej razmerno dosti hrane tudi v slabejši zemlji. Poleg tega se pa ta hrana po stanicah lepo rastočega drevesa lahko pretaka in ga redi. V slabi zemlji pa drevesce nikdar ne more pravilno rasti in se dobro ukoreniti. Malo „rok“ ima torej. Teh malo rok pa mu ne more niti v dobri zemlji donšati dovolj hrane, in še ta se po skremženih njegovih stanicah ne more redno premikati ter ga pravilno rediti. Zanikarne divjake cepimo včasih po trikrat, a potem se šele posuše popolnoma.

Zato opozarjam č. g. kolege: kdor hoče imeti v drevesnici lepo drevje, sadi naj zdrave peške v dobro pregnojeno gredo. Potem naj pa porabi le najboljše divjake, zanikarne pa naj vrže v peč.

Janko Žirovnik.

Jame za saditev sadnega drevja.

Širokost in globokost jam ter skrbnost pri sajenju sadnega drevja so reči največje važnosti, a vendar so sadjarji pri teh rečeh kaj malo pozorni. Jame delajo kar le mogoče majhne in plitve; da bi ločili dobro prst od slabe, niti ne mislijo; drevesa ne „vsade“ v jamo, ampak ga le „vtaknejo“ vanjo ter potem jo zaspo, ne da bi kaj gledali, če je prišla prst med korenine in pod nje in ali je prst okoli korenin rodna ali medla. Na tak način res po ceni in hitro delamo, a česa nam pa se je potem od tako vsajenega drevesa nadejati. Uspeha ni nobenega, o rastnosti še misliti ni, vsako leto pogine nekaj drevesec, in podsajenja ni konca ne kraja. Ko bi sadjar te napačnosti, oziroma svojo neumnost še priznal, bilo bi še dobro! Tega pa ne stori, on raje pridno zabavlja na sadjarstvo, trdi, da njegova zemlja in podnebje ne ugajata sadju, ali pa da je dobil za nič drevje iz drevesnice itd. Marsikdo misli pogoditi, ako zasadi hitro mnogo sadnega drevja, pa se ne pobriga, kako ga sadijo njegovi delavci. „Ceno pa slabo“ velja še pri nas največkrat pri sadjarstvu, ako ravno to pravilo nikoder ni tako malo na mestu, kakor v tej stroki kmetijski. Kadar daš jame za drevje kopati, ne zabi tega dela nadzirati, izroči pa ga najbolj vestnemu in zanesljivemu delavcu. To bi posebno priporočali šolskim vrtnarjem, ki morajo ob najmanjšem neuspehu mnogo grenkih zabavljic slišati. — Kdor sadno drevje sadi, naj ne varuje čevljev, obleke in rok, ampak korenine, deblo in vrh, kateri mu bodo skrb obilo povrnili.